

Голові спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
 Національного університету цивільного
 захисту України, Заслуженому працівнику
 освіти, доктору наук з державного
 управління, професору С.М. Домбровській

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
 Єманова Владислава Вікторовича на дисертаційну роботу
 Василенка Дениса Васильовича на тему: «Інформаційно-аналітичне забезпечення
 підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних
 ситуацій», яку подано до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата
 наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – «Механізми
 державного управління».

Ступінь актуальності обраної теми дисертаційного дослідження. У
 сучасних умовах підвищеної турбулентності, багатовекторних ризиків та
 зростання частоти кризових ситуацій особливої ваги набуває спроможність
 органів публічного управління своєчасно та ефективно приймати обґрунтовані
 рішення. Водночас класичні підходи до реагування та управлінської
 координації в надзвичайних ситуаціях дедалі частіше демонструють свою
 обмеженість. Вказане вимагає докорінної трансформації управлінських практик
 із застосуванням інформаційно-аналітичного інструментарію, здатного
 адаптуватися до високої динаміки загроз і мінливої соціально-політичної
 кон'юнктури.

Обрана тема дисертаційного дослідження є вкрай актуальною, оскільки
 розглядає інформаційно-аналітичне забезпечення як критичну детермінанту
 прийняття управлінських рішень у кризових умовах. Вона відповідає
 стратегічним завданням державної політики у сфері безпеки, цифрової
 трансформації та сталого розвитку, а також має прикладну спрямованість,
 орієнтовану на забезпечення реальної ефективності управлінських рішень.

Отже, в складних умовах існуючих ризиків та викликів державна

політика забезпечення ефективного інформаційно-аналітичного супроводу органів публічного управління під час надзвичайних ситуацій потребує удосконалення, в тому числі через підвищення якості та оперативності відповідних механізмів збору, обробки та аналізу критично важливої інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що й обумовлює актуальність дисертаційного дослідження та необхідність визначення дослідницьких цілей та завдань роботи Василенка Дениса Васильовича, обґрунтування її наукового внеску, розробку практичних рекомендацій та теоретичних узагальнень.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної теми «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U01007), що реалізується у Національному університеті цивільного захисту України. Внесок здобувача полягає в розробленні концептуальних засад інформаційно-аналітичного забезпечення публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукове дослідження здобувача характеризується послідовною побудовою, де кожний структурний компонент органічно корелює з концептуальними засадами, дослідницькими завданнями та предметно-об'єктною сферою вивчення, забезпечуючи цілісність та методологічну коректність наукового пошуку. Вступна частина обґрунтовує відповідність проблематики, демонструє зв'язок із стратегічними науковими ініціативами, деталізує концептуальні орієнтири, дослідницький апарат, методологічну базу, інноваційні аспекти та прикладну значущість здобутків, супроводжуючись інформацією про публікаційну активність.

Перший розділ дисертації – «Теоретико-історичні засади формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки рішень органів

публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» – інтегрує теоретичні концепції щодо природи інформаційно-аналітичних процесів у публічному управлінні, деталізує їх функціональне призначення, типологію та методологічну платформу. Простежено еволюцію парадигми інформаційно-аналітичного супроводу, акцентовано специфіку його функціонування в надзвичайних умовах. Сформульовано концептуальну схему управлінського вибору в кризових обставинах, що синтезує часові обмеження, інформаційну неповноту, ризикові компоненти та необхідність адаптивних управлінських механізмів. Структуровано сучасний інструментарій аналітичного супроводу публічного управління, включаючи геоінформаційні технології, платформи ситуаційного моніторингу, інтелектуальні прогностичні комплекси.

Другий розділ – «Аналіз стану теорії і практики інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» – містить оцінку організаційного потенціалу органів публічної влади щодо імплементації функцій інформаційно-аналітичного забезпечення в кризових обставинах. Представлено статистичну характеристику надзвичайних подій в Україні протягом останніх років, проаналізовано тенденції цифрової модернізації у сфері антикризового управління. Розроблено концептуальну схему інтеграції інформаційних ресурсів у процеси формування та втілення управлінських рішень. Комплексно ідентифіковано перешкоди у реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення в Україні: дефіцит міжінституційної синергії, обмежене застосування аналітичних технологій, недостатність регуляторного забезпечення інформаційного обміну. Окреслено вектори адаптації міжнародного досвіду для модернізації національної системи інформаційно-аналітичного супроводу.

Третій розділ – «Напрямки розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» – обґрунтовує побудову публічної системи

антикризового реагування на основі інтегрованої мережі ситуаційних центрів. Здійснено компаративний аналіз міжнародного досвіду функціонування подібних систем у США, Японії, Швеції, Європейському Союзі. Презентовано концептуальну модель формування резервного документообігу як складової забезпечення стійкості публічного управління. Визначено пріоритети цифрової трансформації системи інформаційно-аналітичного забезпечення в Україні, зокрема через імплементацію адаптивних аналітичних платформ, уніфікованих протоколів даних, застосування штучного інтелекту для сценарного моделювання кризових процесів.

У цілому, обґрунтованість наукових положень, узагальнень і практичних рекомендацій базується на опрацьованому теоретичному аналізі, актуальному емпіричному матеріалі, систематизації глобального досвіду, що гарантує високу наукову цінність і практичну застосовність дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження. Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у комплексному підході до розробки теоретико-методичних засад та практичних механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень органами публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій. У межах роботи вперше запропоновано та концептуально обґрунтовано модель інтегрованої багаторівневої системи ІАЗ, що базується на принципах ситуаційної обізнаності, адаптивного реагування, міжвідомчої взаємодії та використання цифрових технологій для оперативного аналізу даних (с. 69-70, с. 152-156).

Удосконалено механізм інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій, який передбачає інтеграцію інформаційних систем різних органів публічної влади, стандартизацію, використання сучасних технологій для прогнозування та моделювання надзвичайних ситуацій (с. 131, с. 145, с. 153). Також запропоновано удосконалення реалізації міжвідомчої координації інформаційних ресурсів різних органів влади в умовах надзвичайних ситуацій,

що включає розвиток систем обміну даними в реальному часі, створення єдиних стандартів обміну даними, підвищення рівня кібербезпеки, стимулювання, управління даними (с. 148, с. 161).

Дістали подальшого розвитку класифікація інструментів інформаційно-аналітичної підтримки відповідно до типів надзвичайних ситуацій та специфіки діяльності органів публічного управління, що дає змогу підвищити гнучкість та цілеспрямованість управлінських рішень (с. 56-57). Здобувачем також запропоновано підходи до формування страхового фонду документації для підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій (с. 164-168), що може стати елементом стабілізації функціонування держави в умовах надзвичайних загроз.

Отримані результати мають значну теоретичну та практичну цінність, можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, розробленні стратегій управління в умовах криз, а також у підготовці фахівців у сфері публічного управління та цивільного захисту.

Оцінка ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертаційної роботи. Автореферат дисертації Василенка Д.В. достатньо повно відтворює основні результати та висновки проведеного наукового дослідження. Аналіз автореферату засвідчує його відповідність основному змісту дисертації. Основні положення, висновки, наукові результати та пропозиції адекватно відображені у авторефераті, який подано в лаконічній та доступній формі.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях. Основні положення дисертації знайшли відображення в 12 наукових публікаціях, з яких 4 – у фахових виданнях України, включених до категорії «Б», а також 8 – у матеріалах конференцій. Тематика публікацій повністю охоплює всі розділи дисертації, що свідчить про належну апробацію результатів дослідження.

Практичне значення дисертаційної роботи. Практична цінність

результатів дисертаційного дослідження зумовлена як актуальністю поставленої науково-прикладної проблематики, так і прикладною спрямованістю одержаних наукових положень, висновків та рекомендацій. У роботі обґрунтовано та запропоновано інструментарій інформаційно-аналітичного забезпечення підтримки управлінських рішень, який може бути ефективно адаптований для використання в системі органів публічного управління на національному, регіональному та місцевому рівнях у процесі реагування на надзвичайні ситуації різної природи.

Пропозиції та рекомендації автора щодо вдосконаленні механізмів обробки та інтерпретації інформації, що надходить до Харківського обласного центру зайнятості з різних джерел у кризових умовах, були використані у межах організаційної практики та засвідчив свою дієвість при прийнятті управлінських рішень в умовах зовнішніх змін Харківським обласним центром зайнятості (довідка про впровадження № 9-2100/5 від 11.07.2025 р.).

Пропозиції та рекомендації здобувача в частині формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень у кризових умовах в публічному секторі при підготовці матеріалів щодо напрямів і заходів Програми «Електронна Харківщина» на 2024-2026 роки, затвердженої рішенням Харківської обласної ради від 20 лютого 2024 року № 797-VIII, а саме впровадження інтегрованої інформаційно-аналітичної системи прийняття управлінських рішень у сфері публічного управління, розробка моделей організаційної взаємодії у ситуаціях надзвичайного характеру, а також формування аналітичних сценаріїв для оцінки ризиків та управлінських рішень в умовах інформаційної невизначеності, використані Харківською обласною радою (довідка про впровадження № 01-44/1986 від 18.07.2025 р.).

Крім того, дисертаційна робота має потенціал для подальшої імплементації в діяльність органів державної влади, зокрема у рамках підвищення готовності до надзвичайних ситуацій, створення ситуаційних центрів, розробки програм цифрової трансформації публічного сектору.

Запропоновані здобувачем рекомендації можуть стати базою для оновлення нормативного забезпечення сфери ІАЗ, оптимізації функціонування систем управління ризиками та удосконалення процедур ухвалення рішень на основі аналізу релевантної інформації в умовах високої невизначеності.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності. Тематика дисертації Василенка Дениса Васильовича на тему: «Інформаційно-аналітичне забезпечення підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – «Механізми державного управління», а саме наступним його пунктам: цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку, як чинники формування та функціонування механізмів державного управління; механізми державного регулювання окремих галузей і сфер суспільного життя та їх удосконалення; результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління; державне регулювання розвитку країни, регіону, галузі; програми та механізми їх реалізації.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертаційної роботи. Попри високий науково-методичний рівень дисертаційного дослідження, його практичну спрямованість, комплексність та логічну структурованість, деякі положення роботи викликають дискусію або можуть бути уточнені, розширені чи конкретизовані.

1. Понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема термін «інформаційно-аналітичне забезпечення», потребує глибшого порівняльного аналізу з суміжними поняттями, такими як «аналітична підтримка прийняття рішень», «інформаційне забезпечення управління», «ситуаційна обізнаність». Попри намагання автора систематизувати наукові підходи, бажано було б ширше представити основи категорійного мислення у сфері кризового управління, зокрема щодо інтеграції суб'єктивного (людського) та алгоритмічного (технократичного) вимірів аналітики.

2. У підрозділі 1.3 дисертаційної роботи, присвяченому історико-теоретичним аспектам розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення в публічному управлінні, доцільним було б надати ширшу періодизацію становлення концепцій управлінської аналітики – від зародження системного аналізу до сучасних концепцій data governance, predictive analytics та штучного інтелекту в публічному секторі. Зокрема, не в повній мірі проаналізовано внесок теорії систем та підходів до моделювання складних адаптивних систем.

3. Щодо запропонованої концептуальної моделі ІАЗ, слід відзначити її системність та інноваційність, однак у тексті дисертації недостатньо висвітлено питання її практичної реалізації в умовах обмежених ресурсів, відсутності міжвідомчих стандартів обміну даними та фрагментованості цифрової інфраструктури держави. Було б доцільним доповнити модель аналізом ризиків її імплементації, потенційних організаційно-управлінських бар'єрів та сценаріїв поетапного розгортання.

4. У підрозділі 3.2, присвяченому трансформації системи ІАЗ, слушно охарактеризовано провідні міжнародні практики (США, Японія, Швеція, ЄС), однак не представлено системного огляду щодо рівня їх впровадження в країнах, близьких до України за рівнем інституційної розвиненості або цифрової готовності (наприклад, Польща, Литва, Румунія). Такий компаративний підхід дозволив би виявити релевантні механізми адаптації міжнародного досвіду до українських умов.

5. Значну увагу в роботі приділено моделі страхового фонду документації, однак не наведено докладної специфікації її правових засад, технічної реалізації та взаємозв'язку з уже наявними державними інформаційними ресурсами (зокрема, реєстрами, дата-центрами, хмарними сервісами). Окремим дискусійним аспектом є співвідношення запропонованої моделі з чинною практикою електронного документообігу, яка має обмежений рівень стандартизації та надійності в умовах надзвичайних ситуацій.

Наведені зауваження мають переважно дискусійний характер, не знижують наукового рівня дисертації, а, навпаки, відкривають можливості для подальших досліджень у межах теорії публічного управління, кризового менеджменту, цифрової держави та стратегічної аналітики.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Василенка Дениса Васильовича на тему: «Інформаційно-аналітичне забезпечення підтримки рішень органів публічного управління в умовах надзвичайних ситуацій» є самостійним, логічно-цілісним, теоретично та методично-обґрунтованим дослідженням. Одержані результати мають як наукове, так і практичне значення, відповідають сучасному рівню розвитку науки державного управління.

За своїм змістом, структурою, глибиною наукової розробки та рівнем новизни дисертація відповідає вимогам МОН України, пунктам 11–13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою КМУ №567 від 24.07.2013 р. (із змінами), а її автор – Василенко Денис Васильович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – «Механізми державного управління».

Офіційний опонент:

**Т.в.о. начальника Національної академії
Національної гвардії України
доктор наук з державного управління, професор
полковник**

Владислав ЄМАНОВ